

Erhan Palabiyıkın Son Eseri Kırıkhan Üzerine

– F.Ç.Kabadayı · 19 Eylül 2014

Araştırmacı-gazeteci-yazar Erhan Palabiyık'ın son eseri olan Her yönüyle Kırıkhan isimli eseri birkaç gün önce elime geçti. Kendisinin hangi eserini elime alsam "Reyhanlı" kitabının sonsözünde de belirttiğim gibi "Böyle bir eser oluşturmak her yiğidin harcı değil," demekten kendimi alamıyorum. Üstelik bu ne ilk ne de son olacak dileğimle.

Kitabın 6. Sayfası şu cümlelerle karşılıyor okurunu; "Tarihi İpek Yolu, kaleler, köprüler, kiliselerin ve uygarlıkların beşiği, Amanos'tan, Amik Ovası'na ırmakların aktığı, kutsal toprakların bulunduğu, doğa harikası, Amanos'ların şah kartalı, Amik ovasının nazlı gelini, Beyazid-i Bestami Hazretlerinin yaşadığı, âşıklar diyarı, kutsal Şehir KIRIKHAN!"

Önce kitabın içeriği hakkında bilgi vermek istiyorum. Bu kitabı elinize alıp parkta ya da yolculuk esnasında hatta ve hatta çantanıza koyup boş zamanlarınızda okuyamazsınız. Madden ve manen oldukça kalın ve ağır... Kitap Hatay'ın Kırıkhan ilçesini her yönüyle ele alan tam 608 sayfalık bir eser. Fakat öyle boş boş sayfalar değil; her sayfa için kim bilir kaç gün araştırmalar, görüşmeler yapılmış, kim bilir kaç kitap taranmış, kim bilir kaç kütüphane fethedilmiş? Değil hazırlamaya insan okumaya korkuyor inanın.

Kitap, renksiz fotoğraflarla bezenerek, eline alana Kırıkhan'ı okutmuyor insana o ilçeyi adeta yaşıyor. Neler mi var? Ne yok diye sorsanız "Yok yok," derdim. Kırıkhan yüzölçümünden, nüfusuna, köylerinden, geçimlerine, gelenek göreneklerinden, ünlülerine, doğasından arkeolojisine, kuruluşlarından adlarını nereden aldıklarına, masallarından yerel konuşma dillerine, dinsel yapılarından köy mevkilerine, şarkı türkülerinden çocukların oyunlarına, gelmiş geçmiş muhtarlarından, siyasetine, şiiirlerinden destanlarına, ulaşım durumlarından yetişen sebze ve meyvelerine, aşiret yapılarından komşu köylerine, gazilerinden festivallerine, camilerinden geçim kaynaklarına, yönetiminden basınına, hangi ailelerin yaşadığından hangi büyük acılarla yandıklarına, daha önce bu hususlarda yayınlanan araştırmalardan düşüncelere, sendikalarından bayramlarına, göllerinden arklarına, göç durumlarından üniversitelerine, okullarından öğrenci sayılarına, şairlerinden halk oyunlarına, şehitlerinden yaşayanlarına kadar her şey bilimsel, her şey kayıtlı ya da yaşayan kaynaklara göre araştırılıp yazılmış, her satırı, her fotoğrafına bin bir emek harcanmış.

Fotoğrafların her biri ayrı bir sanat eseri desem kimse itiraz etmez çünkü kendisinin nasıl kareler yakaladığını onu tanıyanlar bilir. Her fotoğrafa uzun uzun bakıyor, hem fotoğraftaki kişinin hem de gördüklerinizle büyüleniyorsunuz. Sivri dilli, gerçekçi ve kimseden korkmayan araştırmacı-yazarımız bu eseriyle birçok araştırmacıya da meydan okumuş yine.

Şöyle bir gözden geçireyim deseniz dört beş saatinizi alacak bu kitapta Kırıkhan'da evlilik bölümündeki fotoğraflar beni uzaklara, çok uzaklara alıp götürürken son yılların caddeleri, sokakları, tarihi yerleri de geziye çıkmışçasına yeni ve canlı görünüyor. İnsan fotoğraflara bakarken "keşke renkli olsaydı" diyor ama bu kitabın basım maliyetinden geçtim hazırlanışı bile çok masraflı biliyorum.

Kırıkhan'a ait mutfak lezzetleri bölümünde tadıp da tadı damağımda kalmış birçok lezzetin tarifi de buldum. O bölüme yemek ve mezeleri unuttuğunuzda göz atsanız ne ziyafetler hazırlarsınız tahmin etmesi zor değil.

Hangi yılda hangi milletvekilleri vardı, hangi köyde hangi kişiler niçin ünlü, yüzölçümleri nedir, ne ile geçinilir, ne giyinir, hangi türküler söylenir, neye ağlanır aklınıza ne gelirse onu bu kitapta bulabiliyorsunuz. ...Ve diyorsunuz ki "Keşke benim ilçemle de ilgili böyle bir kaynak olsaydı. Kırıkhan'a tayin isteyip gidecek öğretmenler bile bu kitaptan yararlanabilir desem yalan olmaz. Gitmeden hem ilçesindeki hem köydeki her şeyi ama her şeyi öğreniyorsunuz. Örneğin ben 538 nüfuslu Güventaş köy muhtarının 40 yıllık muhtar olduğunu öğrendiğimde ya da Gölbaşı köyünde 50 kişiye daha çok gelir elde etmesi için kurbağa kesim dersi de verildiğini öğrendiğimde şaşırđım. Alfabetik sıraya göre hazırlanan köyleri okuyup incelerken Torun Köyüne geldiğimde, okurken Kırıkhan'ın tek kadın şairesi olarak bilinen Âşık Meryem (1836-1916)'i de tanıdım. Onun Torun Köyüne yazdığı ve dilden dile dolaşan şiirini ve hikâyesini de paylaşalım sizlerle;

Delibekirli meyvesi ile ünlü bir köy. Aslen Darendeli olan Âşık Meryem de bu köyde yaşamaktadır. Âşık Meryem bir tarihte meyve yükler ve ova köylerine satmaya iner. Peynir, çökelek ve buğday ile takas edilmektedir. Aşığın yolu Torun köyüne rastlar. Satış karşılığı verilenler ya da verilmeyenler aşığı kızdırır;

Yolda gelir iken buldum bir kendir,
Aman Allah bunda hafkemi endir,
Kör göbelek kadar verdiler pendir,
Bunun ile tükenir mi malları?

Torun değilmiş de bunlar tor'umuş,
Kiminin yalısı boz kimi kır'imış,
Nesneleri bol elleri dar'imış,
Haktan helak, kırılısı kolları.

Götürdüler eriğimi, alma'mı,
Âşık Meryem bir dahacık gelme mi?
O, dünyada cennet cehennem olma mı?
Cehennemden açılısı yolları.

Hem elmam yediler hemi de erik,
Kimi orta yaşlı kimi de fırık,
..... düşünce, nesnesi yarık,
Yürüdükçe saz ediyor kolları.

Âşık Meryem der ki "Size ne diyom?"

Bugün geldi isem yarın gidiyom,
Dinleyin ağlar, caris ediyom,
Bu size nam kalsın Torun elleri.

Şiirden de anlaşılacağı üzere çaktırmadan bir beddua edilmiş köylülere. Canı ne kadar yandı tahmin etmesi zor olmasa gerek...

Bu kadar güzel bir kitabın hiç mi hatası yok diyeceksiniz? Var. Bu kadar kusur kadı kızında bile olur derler ya. Ne yazık ki acemi okuru aldatmada kullanılan kitap kapağından mahrum bir yüzle, hiç saklanmadan, korkusuzca, tıpkı yazarı gibi dobra dobra bir mertlik timsaliyle çıkıyor karşımıza... Kitabın kapağı böylesine derin bir çalışmaya, böylesine bir emeğe yakışmayan bir halde önümüze çıkmış ki bunun yazarın suçu olmadığını biliyorum. Sanki renkli bir fotokopyi kalın bir kartona çekip bu eseri dışına sarıp sarmalamışlar gibi. Keşke... diye başlasam cümleme eminim yazar arkadaşlar devamını anlarlar. İsmail Güner'in hazırladığı bu kapak çalışmasının güzelliğine içeriğine uygunluğuna rağmen kalite yok, mat bir kapak. Reyhanlı kitabındaki gibi insanı o gölün mavisine götüren, leylakların kokusunu ağaçların yeşiliyle sarıp sarmalayan okuyucunun ruhuna üfleyen bir görsellik bulamadım. İçeriği anlatan tasarımın boğuk bir kapakla önümüze sürülmesine sebep olanları kınıyorum. Emeğe saygısızlık olduğunu düşünüyorum.

Şair Memduh Şenol'un bir sözü vardır "Hiçbir eser kötü değildir, vatana millete ihanet etmediği sürece..." der. Yazmanın her zaman faydalı olduğunu anlatmak istercesine. Bu eser mükemmel bir çabanın ürünü olduğunu hemen belli ediyor ve bize Kırıkhan'ı anlatan -vatanı milleti anlatan- belki de ilk ve son eser olarak kütüphanelerde kitaplıklarda yerini alıyor. Daha önce "bazı yönleriyle Kırıkhan" isimli kitabı çıkaran yazara haksızlık etmek istemem ama Erhan Palabıyık'ın hazırladığı bu eser, Kırıkhan'la Hatay'la bağlantısı olan her bireyin kitaplığında bulunması gereken bir çalışma.

Kurtuluş Savaşı Günlüğü, Amik ve Anadolu Öyküleri, Ontadoğuya açılan Altın kapı Reyhanlı, Yerköy Tarihi adlı kitapları yayımlanan Erhan Palabıyık'ın 5.kitabı ise Her Yönüyle Kırıkhan hakkında Son olarak diyorum ki araştırmacı-yazar olmak gerçekten kocaman bir yürek ister, öylesine kalem sallamakla böyle bir eser hazırlamak mümkün değil. Kendisine nice eserlere imza atmasını diliyorum, saygı ve selamlarımı sunuyorum.

(Fotograf Erhan Palabıyık Objektifindedir...)